

Prijaté: 22. septembra 2021
Uverejnené: 19. januára 2022

Verejné
GrecoRC5(2021)7

PIATE KOLO HODNOTENIA

Prevenia korupcie a podpora integrity v ústredných orgánoch štátnej správy (v najvyšších výkonných funkciách) a v orgánoch presadzovania práva

SPRÁVA O PLNENÍ

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Prijatá skupinou GRECO
na 88. plenárnom zasadnutí (Štrasburg, 20-22. septembra 2021)

Group of States against Corruption
Groupe d'États contre la corruption

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

I. ÚVOD

1. Piate kolo hodnotenia GRECO sa týka „Prevenie korupcie a podpory integrity v ústredných orgánoch štátnej správy (v najvyšších výkonných funkciách) a v orgánoch presadzovania práva“.
2. V tejto správe o plnení sa posudzujú opatrenia prijaté orgánmi Slovenskej republiky na plnenie odporúčaní daných v rámci Piatej hodnotiacej správy o Slovenskej republike, ktorú prijalo 83. plenárne zasadnutie GRECO (17.-21. júna 2019) a ktorá bola zverejnená 22. augusta 2019 následne po jej schválení Slovenskou republikou (GrecoEval5Rep(2018)9E).
3. V súlade s požiadavkami rokovacieho poriadku skupiny GRECO¹, orgány Slovenskej republiky predložili situačnú správu o opatreniach prijatých na plnenie odporúčaní. Správa bola doručená 31. mája 2021 a spolu s následnými aktualizáciami slúžila ako základ pre vypracovanie správy o plnení odporúčaní.
4. Skupina GRECO vybrala Albánsko (pokiaľ ide o najvyššie funkcie v ústredných orgánoch) a Poľsko (pokiaľ ide o orgány presadzovania práva), aby vymenovali spravodajcov pre postup overenia plnenia odporúčaní. Za Albánsko bol spravodajcom ustanovený p. Nino STRATI, za Poľsko bola spravodajkyňou ustanovená p. Natalia HAJDASZ. Pri vypracovaní správy o plnení im pomáhal Sekretariát GRECO.
5. V správe o plnení sa skúma plnenie každého jednotlivého odporúčania uvedeného v hodnotiacej správe a stanovuje sa celkové hodnotenie úrovne dodržiavania týchto odporúčaní zo strany členského štátu. Plnenie akéhokoľvek doposiaľ otvoreného odporúčania (splneného čiastočne alebo vôbec) bude posúdené na základe situačnej správy, ktorú predložia orgány do 18 mesiacov od prijatia tejto správy o plnení odporúčaní.

II. ANALÝZA

6. Skupina GRECO vo svojej hodnotiacej správe adresovala Slovenskej republike 21 odporúčaní. Plnenie týchto odporúčaní je uvedené nižšie.

Prevenia korupcie a podpora integrity v ústredných orgánoch štátnej správy (najvyššie výkonné funkcie)

Odporúčania i, ii, iii, v, vii a ix

7. *Skupina GRECO odporučila:*
 - *aby sa na štátnych tajomníkov uplatňovala kontrola integrity ako súčasť ich výberu do funkcie (odporúčanie i);*

¹ Postup posúdenia súladu piateho kola hodnotenia skupiny GRECO sa riadi jej rokovacím poriadkom v znení zmien a doplnení: Článok 31 prepracovaný ab) a článok 32 revidovaný ab).

- *aby sa vyjasnil status politických poradcov: (i) poradcovia vrátane tých, ktorí pôsobia v poradných orgánoch, ktoré môžu ovplyvniť politické rozhodovanie, by mali prejsť kontrolou integrity ako súčasť ich výberu do funkcie a (ii) mená všetkých poradcov, ich funkcií a odmeňovania, ktoré sú viazané na plnenie úloh ústredných orgánov štátnej správy, by sa mali systematicky zverejňovať na internetových stránkach ústredných orgánov štátnej správy (odporúčanie ii);*
 - *aby sa prijal operačný akčný plán prevencie korupcie pre ústredné orgány štátnej správy, ktorý by vychádzal z posúdenia rizík so špecifickým dôrazom na osoby v najvyšších výkonných funkciách a ktorý by obsahoval konkrétne kroky na zmiernenie rizík identifikovaných v súvislosti s týmito osobami (odporúčanie iii);*
 - *aby (i) sa osobám v najvyšších výkonných funkciách systematicky organizovali a poskytovali inštruktáže a vzdelávanie v oblasti integrity pri nástupe do funkcie a následne im bol zabezpečený pravidelný prístup (ii) k dôvernému poradenstvu o etických otázkach (odporúčanie v);*
 - *aby bola zavedená požiadavka ad hoc zverejňovania vo vzťahu k ministrom, štátnym tajomníkom a všetkým poradcov, bez ohľadu na ich status, v situáciách konfliktov medzi ich súkromnými záujmami a verejnou funkciou (odporúčanie vii);*
 - *aby (i) sa rozšírili obmedzenia uplatňované po ukončení zamestnaneckého pomeru na ministrov a štátnych tajomníkov a stanovili sa pre poradcov a štátnych zamestnancov zastávajúcich najvyššie výkonné funkcie a (ii) aby sa prijali pravidlá pre osoby vo najvyšších výkonných funkciách, ktoré by im výslovne bránili vykonávať lobing smerom k ústredným orgánom štátnej správy po určitú dobu po ich odchode z funkcie (odporúčanie ix).*
8. Slovenské orgány neinformovali o žiadnom konkrétnom pokroku pri plnení týchto odporúčaní. Naznačili však, že 4. septembra 2019 vláda prijala Národný protikorupčný program („NPKP“). Uvádzajú, že NPKP čiastočne zohľadňuje odporúčania GRECO, keďže bol formulovaný krátko pred prijatím hodnotiacej správy.
9. Po posledných parlamentných voľbách bola v marci 2020 vytvorená nová vláda. Parlament schválil programové vyhlásenie vlády v máji 2020. Podľa slovenských orgánov, programové vyhlásenie obsahuje niekoľko bodov, ktoré sú v súlade s odporúčaniami GRECO. Na tomto základe Úrad vlády SR a jeho Odbor prevencie korupcie („OPK“) vypracovali aktualizovaný Národný protikorupčný program, ktorý výslovne odkazuje na odporúčania GRECO. Aktualizovaný NPKP bol predmetom medzirezortného pripomienkového konania do 14. apríla 2021. OPK vyhodnotil pripomienky príslušných orgánov a zorganizoval s nimi stretnutia v snahe nájsť kompromisné riešenie sporných bodov. Návrh NPKP je momentálne v štádiu úprav a finalizácie, pričom na rokovanie vlády by mal byť predložený v septembri 2021.
10. GRECO konštatuje, že revidovaný Národný protikorupčný program je v štádiu vypracovania a že podľa vyjadrenia slovenských orgánov má tento program reagovať výslovne na odporúčania GRECO. Aj keď by to mohol byť pozitívny začiatok, pre GRECO

je zatiaľ príliš predčasné konštatovať, či bolo toto odporúčanie splnené, a to čo i len čiastočne.

11. GRECO konštatuje, že odporúčania i, ii, iii, v, vii a ix splnené neboli.

Odporúčanie iv.

12. *GRECO odporučilo (i) prijať kódex správania pre osoby v najvyšších výkonných funkciách (ministrov, štátnych tajomníkov, politických poradcov a štátnych zamestnancov vo vysokých funkciách s úzkym prepojením na rozhodovanie) a zverejniť ho s cieľom poskytnúť jasné usmernenie v otázke konfliktu záujmov a iných aspektov integrity (ako napr. v otázke darov, kontaktov s tretími stranami, vedľajších činností, nakladania s dôvernými informáciami a obmedzení zamestnania po ukončení výkonu funkcie) a (ii) zabezpečiť náležité monitorovanie a uplatňovanie tohto kódexu.*
13. Slovenské orgány uvádzajú, že toto odporúčanie je zohľadnené v návrhu aktualizovaného Národného protikorupčného programu (pozri informáciu v bode 9).
14. Implementácia však začala ako súčasť opatrenia B.7 NPKP z roku 2019. 15. júna 2021 zorganizoval Úrad vlády SR prvé stretnutie relevantných subjektov, vrátane združení z mimovládneho a súkromného sektora. Jedným z dokumentov predložených na diskusiu je predbežný návrh etického kódexu pre štátnu správu, ktorý obsahuje zásady, ktoré by mohli byť implementované ako súčasť princípov integrity. OPK hodlá vypracovať základ pre prijatie právneho predpisu o integrite v štátnej správe. Podľa rozhodnutia č. 426/2019 je cieľom splniť toto opatrenie do konca decembra 2021.
15. GRECO berie na vedomie informáciu poskytnutú slovenskými orgánmi. Konštatuje, že prvé kroky boli iniciované, avšak ide len o začiatok procesu ktorý by mohol následne viesť k prijatiu etického kódexu pre štátnu správu. Preto, v tomto rannom štádiu, nie je možné požiadavky tohto odporúčania považovať čo i len za čiastočne splnené.
16. GRECO konštatuje, že odporúčanie iv splnené nebolo.

Odporúčanie vi.

17. *GRECO odporučilo prijať pravidlá upravujúce (i) kontakty medzi osobami v najvyšších výkonných funkciách a lobistami/tretími stranami, ktoré sa snažia ovplyvňovať proces rozhodovania v štátnej správe a (ii) zverejňovanie takých kontaktov a predmetov diskusie.*
18. Slovenské orgány uvádzajú, že toto odporúčanie je zohľadnené v opatrení B.8 súčasného NPKP. Avšak po posledných parlamentných voľbách bol plnením tohto opatrenia (t. j. vypracovaním návrhu zákona o lobingu) poverený podpredseda vlády pre legislatívu a strategické plánovanie na základe dohody medzi ministerkou spravodlivosti a podpredsedom vlády. To je zohľadnené v návrhu aktualizovaného Národného protikorupčného plánu (pozri bod 9). Práce na návrhu zákona iba začali.

19. GRECO berie na vedomie informáciu poskytnutú slovenskými orgánmi. Prvé následné kroky majú vyplynúť z prijatia budúceho NPKP a je preto predčasné považovať toto odporúčanie čo i len za čiastočne splnené.
20. GRECO konštatuje, že odporúčanie vi splnené nebolo.

Odporúčanie viii.

21. *GRECO odporučilo prijať prísnejšie pravidlá pre dary a iné výhody v prípade osôb, ktorým je zverený výkon najvyšších výkonných funkcií, a to v podobe vhodného praktického usmernenia, povinnosti oznamovať dary a iné výhody a povinnosti informovať verejnosť.*
22. Slovenské orgány uvádzajú, že toto odporúčanie je zohľadnené v návrhu aktualizovaného Národného protikorupčného programu (pozri bod 9). Úrad vlády už implementoval medzinárodnú normu ISO 37001:2016 cez svoj vnútorný predpis, ktorý je verejne dostupný.² Úrad vlády by chcel v tomto ohľade stanoviť trend, pričom bol vypracovaný návrh opatrenia vyzývajúci všetky ministerstvá, aby prijali vlastné protikorupčné predpisy. Štyri ministerstvá a niekoľko ústredných orgánov štátnej správy už prijalo interné pravidlá týkajúce sa darov. Väčšina ministerstiev deklarovala úmysel prijať pravidlá ako súčasť svojich interných protikorupčných politik či programov. V koncepte aktualizovaného NPKP sa navrhuje opatrenie požadujúce identifikovať rozdiely medzi internými predpismi a stanoviť jednotné štandardy, ktoré by ústredné orgány museli dodržiavať. Navyše, pravidlá týkajúce sa darov a iných požitkov pre OVVF sú zahrnuté v návrhu etického kódexu, ktorý bol predmetom diskusie na stretnutí 15. júna 2021 (pozri bod 14). OPK hodlá zahrnúť túto problematiku do princípov integrity ako základného rámca, ktorý bude východiskom pre predpisy prijímané príslušnými orgánmi.
23. GRECO berie na vedomie informáciu poskytnutú slovenskými orgánmi. Aj keď podľa poskytnutej informácie štyri ministerstvá už prijali vlastné pravidlá týkajúce sa darov, homogénny vývoj závisí na budúcom NPKP a etickom kódexe, preto ešte nie je možné požiadavky tohto odporúčania považovať za splnené.
24. GRECO konštatuje, že odporúčanie viii splnené nebolo.

Odporúčanie x.

25. *GRECO odporučilo posilniť systém majetkových priznaní pre osoby v najvyšších výkonných funkciách (i) znížením prahových hodnôt, nad ktoré musia deklarovать majetok a zverejňovaním väčšieho rozsahu informácií z majetkových priznaní; (ii) zabezpečiť výkon primeraného overovania majetkových priznaní vrátane prostredníctvom zabezpečenia náležitých zdrojov a kontrolných spôsobilostí kontrolného orgánu a uplatňovania sankcií.*

² <https://www.bojprotikorupcii.gov.sk/dokumenty-iso-37001/>

26. Slovenské orgány uvádzajú, že toto odporúčanie je zohľadnené v návrhu aktualizovaného Národného protikorupčného programu (pozri informáciu v bode 9).
27. Všeobecnú diskusiu týkajúcu sa majetkových priznaní verejných činiteľov, vrátane osôb v najvyšších výkonných funkciách, viedol Odbor prevencie korupcie Úradu vlády SR (OPK). Ročná diskusia vyústila do vypracovania návrhu zásad pre reguláciu a kontrolu majetkových priznaní. Tento dokument slúži ako východisko pre ďalšie hĺbkové diskusie s podporou predsedu ústavnoprávneho výboru parlamentu. Výsledkom by malo byť prijatie všeobecných princípov vo verejnom živote, ako aj prípadné zriadenie celoštátneho nezávislého orgánu pre kontrolu verejného života. Termín prijatia konečného dokumentu bol posunutý na koniec roka 2021. Na stretnutí v marci 2021, ktoré zorganizoval parlament, sa dospelo ku konsenzu ohľadom nového orgánu. Táto myšlienka je inšpirovaná Vysokým úradom pre transparentnosť vo verejnom živote, ktorý pôsobí vo Francúzsku. Diskusie stále prebiehajú.
28. GRECO konštatuje, že proces reflexie bol iniciovaný. Vypracovaný bol návrh zásad pre reguláciu a kontrolu majetkových priznaní. Navrhuje niekoľko zásad týkajúcich sa rozsahu predkladania, zverejňovania a kontroly majetkových priznaní. Okrem iného navrhuje zriadenie nezávislého kontrolného mechanizmu. Podľa slovenských orgánov má dokument slúžiť ako základ pre ďalšie hĺbkové diskusie. GRECO preto konštatuje, že proces úvah je stále v počiatočnom štádiu, keďže vyššie uvedený návrh je východiskom pre diskusiu. GRECO slovenské orgány povzbudzuje, aby tomuto procesu venovali náležitú starostlivosť.
29. GRECO konštatuje, že odporúčanie x splnené nebolo.

Vo vzťahu k orgánom presadzovania práva

Odporúčanie xi.

30. *GRECO odporučilo posilniť boj proti korupcii v rámci Policajného zboru (i) vypracovaním a prijatím operatívnej stratégie boja proti korupcii na základe posúdenia rizík, ktoré identifikuje rizikové oblasti a opatrenia na zníženie týchto rizík, a (ii) stanovením konkrétnych opatrení na jej uplatňovanie v praxi.*
31. Slovenské orgány vo vzťahu k časti (i) odporúčania uviedli, že v auguste 2019 bol prijatý Protikorupčný program Ministerstva vnútra SR na roky 2019-2023. Jeho plnenie má byť vyhodnocované každý rok v júni. V rámci jeho vypracovania boli identifikované riziká a navrhnuté a naplánované opatrenie na ich zníženie. Koordináciou príslušných úloh bol poverený odbor prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra SR. Odbor vypracúva každoročný odpočet plnenia protikorupčného programu.
32. Pokiaľ ide o časť (ii) odporúčania, slovenské orgány uviedli, že Národná kriminálna agentúra vypracovala Akčný plán boja proti korupcii na roky 2019-2023 (rozkaz č. 2/2020 prezidenta Policajného zboru). Akčný plán vyžaduje od orgánov Policajného zboru plniť úlohy zamerané na elimináciu korupčných rizík so stanovenými časovými harmonogramami a pravidelným predkladaním správ o ich plnení tak, aby Národná

kriminálna agentúra mohla vypracúvať a predkladať protikorupčnému koordinátorovi Ministerstva vnútra SR hodnotenia plnenia úloh s merateľnými ukazovateľmi.

33. GRECO uvádza, že vo vzťahu k časti (i) odporúčania slovenské orgány odkazujú na Protikorupčný program Ministerstva vnútra SR na roky 2019-2023. Kým program bol vypracovaný na základe posúdenia rizík, GRECO poznamenáva, že sa týka skôr pomerne široko celého rezortu vnútra a jeho podriadených organizácií, než rizík špecificky prevládajúcich v Policajnom zbore. Niektoré riziká sú však vskutku relevantné aj pre Policajný zbor. GRECO tiež uvádza, že dve úlohy so stanovenými termínmi sú adresované Policajnému zboru (revidovanie kariérneho rámca, revidovanie Etického kódexu príslušníkov PZ).
34. V súvislosti s obomi časťami (i) a (ii) odporúčania GRECO konštatuje, že následne bol prijatý Akčný plán boja proti korupcii v Policajnom zbore na roky 2019-2023. Akčný plán vychádza z rizík identifikovaných Národnou kriminálnou agentúrou pre Prezídium Policajného zboru. Štyri oblasti boli identifikované ako obzvlášť náchylné na riziká: (i) rozhodovanie, napríklad riešenie priestupkov spojené s ukladaním pokút na mieste, (ii) poskytovanie informácií z databázových systémov neoprávneným osobám; (iii) obstarávanie na zlepšenie bezpečnostného vybavenia v oblasti integrovaného záchranného systému a aktivít súvisiacich s bezpečnosťou cestnej premávky; a (iv) výkon štátneho dohľadu a inšpekcie. Výsledkom tohto posúdenia bolo stanovenie niekoľkých úloh, vrátane pravidelného vzdelávania a ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti, spolu s termínmi na hodnotenie ich plnenia. Vzhľadom na šírku záberu opatrení prijatých v súvislosti so stratégiou a jej implementáciou boli podľa názoru GRECO požiadavky tohto odporúčania splnené.
35. GRECO konštatuje, že odporúčanie xi bolo splnené uspokojivo.

Odporúčanie xii.

36. *GRECO odporučilo (i) aktualizovať Etický kódex, ktorý sa bude podrobne venovať všetkým relevantným otázkam integrity (ako je napr. konflikt záujmov, dary, kontakty s tretími stranami, činnosti mimo služby, nakladanie s dôvernými informáciami) a doplniť ho príručkou s názornými, konkrétnymi príkladmi a ukázkami k všetkým otázkam a rizikovým oblastiam; (ii) postaviť všetky informačné aktivity ďalšie vzdelávacie aktivity príslušníkov PZ na tomto zrevidovanom etickom kódexe a príručke a (iii) oboznámiť verejnosť s Etickým kódexom.*
37. Slovenské orgány uviedli, že vo vzťahu k časti (i) minister vnútra vydal opatrenie č. 21/2021, ktorým sa zriaďuje pracovná skupina na vypracovanie aktualizovaného Etického kódexu príslušníka Policajného zboru. V pracovnej skupine sú zástupcovia sekcie personálnych a sociálnych činností ministerstva (centrum vzdelávania a psychológie a personálny odbor), stredných odborných škôl Policajného zboru, Akadémie Policajného zboru, Prezídia Policajného zboru, kancelárie ministra vnútra, Úradu pre ochranu ústavných činiteľov a diplomatických misí ministerstva a Úradu inšpekčnej služby.

38. Činnosť pracovnej skupiny sa doposiaľ zameriavala na spracovanie, vyhodnocovanie a konzultácie ohľadom predbežných návrhov na aktualizáciu Etického kódexu. Po komplexnom vyhodnotení bude návrh interného predpisu daný na pripomienkovanie.
39. Pokiaľ ide o obsah, novelizovaný Etický kódex má tiež obsahovať štandardy konania týkajúce sa etických hodnôt, princípov a profesionálneho správania, ako čestnosť, integrita, zákonnosť, lojalita, transparentnosť, nestrannosť a neutralita, nediskriminácia, spravodlivosť, rešpektovanie a ochrana ľudskej dôstojnosti a dodržiavanie ľudských práv. Vzhľadom na špecifické postavenie príslušníkov PZ ako verejných činiteľov a rozsiahle právomoci, ktoré sú im zverené, má etický kódex upravovať oblasti súvisiace s kompetenciami predstaviteľa orgánu činného v trestnom konaní. Týka sa to predovšetkým výkonu právomocí, použitia sily, používania informácií, zákazu diskriminácie, prevencie korupčných rizík, prevencie prijímania úplatkov, darov a iných výhod, ako aj konfliktu záujmov, zneužitia právomocí, majetkových priznaní a ukončenia zamestnaneckého pomeru. Ministerstvo vnútra hodlá vydať príslušný interný predpis do konca roka 2021.
40. Súčasný Etický kódex bol s účinnosťou od 9. novembra 2020 novelizovaný nasledovným doplnením: „Policajt pri vyjadrovaní svojich názorov na verejnosti, ako aj pri ich publikovaní na internetových fórach, Facebooku, Twitteri, Instagrame a iných sociálnych médiách vystupuje nestranne a zdržanlivo tak, aby nevyvolal pochybnosť o svojej nestrannosti“. Toto ustanovenie bolo prijaté v reakcii na zistené prípady eticky nevhodného správania policajtov, ktoré malo dopad na ich integritu, väčšinou cez sociálne médiá.
41. Pokiaľ ide o časť (ii) odporúčania, po nadobudnutí účinnosti nového Etického kódexu sa majú pre príslušníkov PZ organizovať školenia, pričom v rámci systému rezortného vzdelávania na stredných odborných policajných školách Policajného zboru a Akadémii Policajného zboru majú byť prispôbené súvisiace vzdelávacie nástroje.
42. Na záver, pokiaľ ide o časť (iii) odporúčania, po prijatí bude Etický kódex zverejnený aj na internetovej stránke Ministerstva vnútra SR, spolu s vysvetľujúcou príručkou.
43. GRECO berie na vedomie prebiehajúce práce na revízii súčasného Etického kódexu príslušníka Policajného zboru v súlade s odporúčaním. Zámer použiť budúci revidovaný Etický kódex pri vzdelávaní a zámer zverejniť ho ide správnym smerom. GRECO sa však domnieva, že je ešte príliš skoro konštatovať, či jeho obsah, ktorý je nateraz predmetom diskusie, splní očakávania obsiahnuté v odporúčaní. Vyzýva príslušné orgány, aby v rámci tohto procesu vzali plne do úvahy príslušné body obsiahnuté v hodnotiacej správe. Opätovne zdôrazňuje, že revidovaný Etický kódex by mal byť sprevádzaný praktickou príručkou obsahujúcou konkrétne príklady vychádzajúce najmä z identifikovaných rizikových oblastí v súlade s odporúčaním xi (Hodnotiaca správa, body 173-174). Vzhľadom na uvedené, aj keď súčasný vývoj má pozitívny potenciál, GRECO nemôže považovať toto odporúčanie nateraz za splnené, ani len čiastočne.
44. GRECO konštatuje, že odporúčanie xii splnené nebolo.

Odporúčanie xiii.

45. *GRECO odporučilo zaviesť mechanizmus riadenia rizík s cieľom identifikovať korupčné riziká a aktuálne trendy v pravidelných intervaloch.*
46. Slovenské orgány uviedli, že v súlade s opatrením ministra vnútra č. 56/2020, ktorým sa mení a dopĺňa Opatrenie o protikorupčnom programe, bol zavedených mechanizmus vnútornej kontroly riadenia protikorupčných rizík. Tento postup posudzovania korupčných rizík, vrátane súboru činností a mechanizmov na stanovenie pravdepodobnosti ich výskytu v danej oblasti, podmienok, príčin alebo príležitostí pre korupciu alebo pravdepodobnosti výskytu korupcie samotnej, sa uplatňuje vo všetkých podriadených organizáciách ministerstva vnútra.
47. Na základe identifikovaných rizík sa hodnotí rozsah rizík spojených s konkrétnymi procesmi. Identifikované riziká sa vyhodnocujú z hľadiska ich príčinnosti, pravdepodobnosti, vplyvu, významu a návrhu na prijatie adekvátnych opatrení. Mechanizmus riadenia rizík má za cieľ identifikovať korupčné riziká a aktuálne trendy. Zahŕňa tiež priebežnú identifikáciu korupčných rizík a prispôsobovanie opatrení prijatých na základe vykonaných prieskumov. V súlade s Opatrením ministra vnútra SR č. 144/2019 o protikorupčnom programe sa v rámci orgánov ministerstva vnútra vykonávajú prieskumy s cieľom identifikovať korupčné riziká a vyhodnocovať prijaté opatrenia. Prieskum sa robí v gescii Úradu vlády SR a, pokiaľ ide o Ministerstvo vnútra SR, v gescii odboru prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra. Prieskumy sa na ministerstve vnútra robia vo fázach. V období od 12. apríla 2021 do 14. mája 2021 sa tento prieskum uskutočnil v rámci Prezídia Policajného zboru (2 206 respondentov). V súčasnosti sa na základe uskutočnených prieskumov vypracúva katalóg korupčných rizík v elektronickom systéme nazvanom *Riadenie korupčných rizík*, ale aj vykonáva objektívne hodnotenie plnenia úloh vyplývajúcich z rezortného protikorupčného programu za uplynulý rok.
48. GRECO konštatuje, že v súlade s odporúčaním bol vytvorený systém vnútornej kontroly korupčných rizík v rámci Policajného zboru v súlade s Protikorupčným programom Ministerstva vnútra SR. Jeho cieľom je pravidelne identifikovať riziká a trendy a výsledkom prispôbovať prijaté opatrenia. Na tento účel sa budú realizovať pravidelné prieskumy v súlade s protikorupčným programom vo všetkých podriadených organizáciách Ministerstva vnútra SR a tým aj v Policajnom zbore. Berúc do úvahy uvedený vývoj, ako aj informácie poskytnuté v kontexte odporúčania xi, GRECO považuje cieľ tohto odporúčania za dosiahnutý.
49. GRECO konštatuje, že odporúčanie xiii bolo splnené uspokojivo.

Odporúčanie xiv.

50. *GRECO odporučilo (i) posilniť odbornú prípravu policajtov v otázkach integrity relevantných pre políciu a lepšie ju prepojiť s ich odborným rastom; (ii) posilniť špecializovanú odbornú prípravu vyšetrovateľov riešiacich korupčné prípady; (iii) vytvoriť*

system vyškolených dôveryhodných osôb s cieľom poskytovať všetkým policajtom dôverné poradenstvo v otázkach etiky a integrity.

51. Slovenské orgány vo vzťahu k časti (i) odporúčania uviedli, že vzdelávanie študentov na stredných odborných policajných školách a na Akadémii Policajného zboru v Bratislave je v oblasti korupcie organizované formou špecializovaných prednášok expertov z Prezídia Policajného zboru a Úradu inšpekčnej služby. Študenti sú oboznamovaní s príslušnou legislatívou a dokumentmi prijatými vládou v oblasti boja proti korupcii. Problematika korupcie je začlenená do učebných osnov všetkých školských vzdelávacích programov pod názvom „Etika a psychológia policajnej práce“, najmä v nasledovných predmetoch: etické aspekty policajnej práce, Etický kódex príslušníka Policajného zboru a korupcia ako spoločenský problém. Stredné odborné policajné školy nezahŕňajú oblasť vyšetrovania korupcie do osnov postgraduálneho vzdelávania a štúdia vzhľadom na vysokú odbornosť, ktorú majú v tejto oblasti špecialisti z Národnej kriminálnej agentúry, Finančnej spravodajskej jednotky Prezídia Policajného zboru a vyšetrovatelia Policajného zboru.
52. Rozvíjanie preventívnej protikorupčnej politiky, zabezpečenie realizácie preventívnych protikorupčných programov, začlenenie štandardov etiky a integrity do interných predpisov, zabezpečenie ich transparentného zverejňovania a neustále informovanie zamestnancov prostredníctvom vzdelávacích činností o protikorupčných opatreniach sú prioritami, ktoré sa priebežne uplatňujú v rámci orgánov Prezídia Policajného zboru. Národná kriminálna agentúra, v spolupráci s Riaditeľstvom OECD pre verejnú správu a územný rozvoj, vypracovala v rokoch 2018-2019 protikorupčný e-learningový program pod názvom *Integritou proti korupcii*. Program obsahuje tri moduly: (i) integrita vo verejnej službe, (ii) eliminácia potenciálu pre korupciu, a (iii) budovanie povedomia o korupcii v medzinárodnom obchodnom prostredí. Vzdelávacie moduly tiež obsahujú interaktívnu časť pozostávajúcu z dotazníka s možnosťou voľby odpovedí a ich vyhodnotenia. Momentálne sa program využíva ako nástroj pre vzdelávacie činnosti a zabezpečenie odborného rastu v oblasti protikorupčnej politiky pre pracovníkov Ministerstva vnútra SR a Policajného zboru, pričom je dostupný na webstránke ministerstva v slovenčine aj angličtine.
53. Pokiaľ ide o časť (ii) odporúčania, s cieľom posilniť odhaľovanie a vyšetrovanie korupčnej trestnej činnosti, Policajný zbor organizuje každoročne špecializované vzdelávanie. Odborné vzdelávanie má formu kurzov zameraných na prax a interaktívne prezentácie, ktoré vedú skúsení lektori. Zameriavajú sa na inovatívne metódy, postupy a najlepšiu prax pri odhaľovaní a vyšetrovaní trestných činov korupcie páchaných fyzickými a právnickými osobami. Hlavným cieľom pri iniciovaní spolupráce s partnerskými službami, ako aj európskymi organizáciami, je vzájomná výmena informácií, poznatkov a skúseností z praktických postupov pri odhaľovaní a vyšetrovaní korupčnej trestnej činnosti. V roku 2017 usporiadala NAKA v spolupráci s expertmi z FBI odborný kurz o právnych implikáciách uplatňovania trestnoprávnej zodpovednosti právnických osôb. V roku 2018 usporiadala Národná kriminálna agentúra odborný kurz o uplatňovaní nástrojov medzinárodnej právnej a justičnej spolupráce v trestných veciach, s prednáškami zástupcov Eurojustu a Europolu. V roku 2019 usporiadala NAKA odborný kurz za účasti zástupcov Špecializovaného úradu vyšetrovania z Litvy. Cieľom kurzu bolo

nadviazanie vzájomnej spolupráce, zabezpečenie výmeny teoretických poznatkov a informácií a zdieľanie skúseností z praktického výkonu činností v oblasti prevencie a boja proti korupčnej trestnej činnosti. V roku 2020 sa s podporou NAKA uskutočnil odborný vzdelávací projekt pod názvom *IntegriSport Erasmus+* o ovplyvňovaní výsledkov zápasov. Okrem toho, NAKA tiež usporadúva kurzy CEPOL pre vyšetrovateľov a operatívnych pracovníkov protikorupčných jednotiek z členských štátov EÚ, ktorých sa zúčastňujú pracovníci NAKA s dostatočnou znalosťou anglického jazyka. Kurzy CEPOL ilustrovali rôzne aspekty prevencie a boja proti korupčnej trestnej činnosti úrovni teoretických poznatkov, legislatívnych a inštitucionálnych nástrojov, ako aj praktických postupov a metód používaných pri odhaľovaní a vyšetrovaní korupcie. Účasť na vzdelávacích aktivitách o vyšetrovacích technikách nie je pre operatívov a vyšetrovateľov NAKA povinná.

54. Pokiaľ ide o časť (iii) odporúčania, Národná kriminálna agentúra spolupracuje s OECD na projekte *Protikorupčné vzdelávanie v Policajnom zbore – vzdelávanie lektorov*. Predmetom projektu je vyškoliť lektorov spomedzi príslušníkov Policajného zboru v oblasti boja proti korupcii, presadzovania zásad integrity, štandardov správania a etických a morálnych hodnôt v súlade s odporúčaniami OECD v oblasti integrity vo verejnej službe. Vyškolení lektori majú koordinovať protikorupčné úsilie a poskytovať profesionálne poradenstvo a usmernenia týkajúce sa implementácie štandardov integrity, presadzovania etických štandardov a zvyšovania povedomia v oblasti boja proti korupcii v jednotlivých útvaroch Policajného zboru.
55. GRECO vo vzťahu k časti (i) odporúčania berie na vedomie, že vzdelávanie v oblasti korupcie je integrálnu súčasťou učebných osnov stredných odborných policajných škôl, ako aj Akadémie Policajného zboru. Tiež konštatuje, že na účel vzdelávania v oblasti integrity sa používa e-learnigový nástroj. Aj keď ide nepochybne o pozitívne črty, hodnotiaca správa prepojila tieto aspekty odporúčania s revíziou Etického kódexu príslušníka Policajného zboru a praktickými usmerneniami, ktoré ho dopĺňajú. GRECO naďalej zastáva názor, že etický kódex a usmernenia k nemu by mali byť základom pre vzdelávanie príslušníkov Policajného zboru vo všetkých relevantných aspektoch integrity v priebehu ich služby. Slovenské orgány uvádzajú, že vzdelávanie sa opiera o špecializované prednášky, ktoré by, podľa názoru GRECO, mali byť doplnené o praktické cvičenia na základe Etického kódexu a konkrétnych príkladov uvedených v sprievodnom usmernení (ktoré vychádzajú najmä z praktických skúsenosti Policajného zboru). Tento revidovaný Etický kódex by mal tiež slúžiť ako referencia pre odborný rast, ako je to uvedené v hodnotiacej správe (bod 183), vrátane priebežného odborného vzdelávania, ktoré by malo byť povinné v pravidelných intervaloch. GRECO preto konštatuje, že určitý pokrok dosiahnutý bol, avšak úplné splnenie časti (i) odporúčania závisí od prijatia náležitého Etického kódexu so sprievodnými usmerneniami. Toto by malo predstavovať jadro prvotného a ďalšieho odborného vzdelávania, prípravy a budovania povedomia počas služby v Policajnom zbore.
56. Pokiaľ ide o časť (ii) odporúčania, GRECO berie na vedomie, že každoročne sú organizované špecializované kurzy zamerané na odhaľovanie a vyšetrovanie korupčnej trestnej činnosti. Ide o pozitívny vývoj, avšak GRECO poznamenáva, že tematický záber týchto kurzov je pomerne úzky a že neexistuje požiadavka tieto kurzy absolvovať

povinne. Aby bolo možné túto časť odporúčania považovať za splnenú, je potrebné zorganizovať pravidelnejšie vzdelávanie v oblasti odhaľovacích a vyšetrovacích techník, ktorého by sa zúčastňovali všetci vyšetrovatelia.

57. Pokiaľ ide o časť (iii), GRECO považuje za pozitívum, že poverení príslušníci PZ sú špecificky vzdelávaní v otázkach integrity tak, aby dokázali usmerniť svojich kolegov, ktorí tejto dileme čelia. Skupine GRECO však chýba rámec v ktorom by boli osoby schopné poskytnúť toto poradenstvo ľahko identifikovateľné tými príslušníkmi zboru, ktorí ho potrebujú, a ktorý by zabezpečil dôvernosc poradenského procesu. GRECO preto v tomto štádiu nemôže považovať túto časť odporúčania za úplne splnenú.
58. GRECO konštatuje, že odporúčanie xiv bolo splnené čiastočne.

Odporúčanie xv.

59. *GRECO odporučilo prijať opatrenia na zvýšenie zastúpenia žien v Policajnom zbore, a to aj na vyšších pozíciách.*
60. Slovenské orgány uviedli, že zastúpenie žien v Policajnom zbore vykazuje rastúci trend, ktorý je najviac badateľný v kategórii novoprijatých príslušníkov PZ. Kým do roku 2015 bol pomer novoprijatých príslušníčok okolo 20%, tento pomer v rokoch 2019 a 2020 vzrástol na 35% (o 50% viac než v r. 2013). Orgány presadzujú uplatňovanie princípu rovnosti príležitostí v praxi ministerstva v oblasti ľudských zdrojov, ale aj pozitívne prezentovanie práce policajtiiek najmä v médiách (napr. prostredníctvom hovorkyne PZ), v televíznej a filmovej produkcii, ako aj v propagačných materiáloch vydávaných ministerstvom vnútra. Ženy momentálne predstavujú približne 20% z celkového stavu Policajného zboru, pričom ich počet každoročne narastie približne o 100. V roku 2020 presiahol počet policajtiiek 4 300, čo predstavuje nárast o viac ako 26% v porovnaní s rokom 2012.
61. V posledných rokoch narastá aj počet žien v Policajnom zbore na riadiacich pozíciách (12,9 % v roku 2017 a 14,6 % v roku 2021) a bola vymenovaná prvá viceprezidentka Policajného zboru. Príslušníčky zboru tiež zastávajú rôzne pozície vo vyšších riadiacich funkciách, napríklad funkcie riaditeľiek odborov alebo zástupkyň riaditeľa v útvaroch ministerstva a Policajného zboru alebo pozície vedúcich oddelení. Pokiaľ ide o súčasné percento, zastúpenie žien v riadiacich funkciách je približne 14 %. Pri ustanovení alebo vymenovaní do riadiacich funkcií v Policajnom zbore sa dodržiavajú zásady kariérneho rastu v súlade s nariadením Ministerstva vnútra SR č. 146/2020 o zásadách kariérneho postupu príslušníka Policajného zboru, výberom konaní a výbere v Policajnom zbore, ktoré sa novelizuje v legislatívnom procese s cieľom zvýšiť transparentnosť výberového konania do riadiacich funkcií. Slovenské orgány uvádzajú, že príslušníčky zboru zvyčajne zastávajú rôzne funkcie, ako sú úradníci, seniorní úradníci (starší referenti) alebo vyšetrovatelia.
62. GRECO poznamenáva, že podľa údajov, ktoré poskytli slovenské orgány, sa v poslednom desaťročí zvýšil počet žien prijatých do služby. V roku 2020 však ženy stále predstavovali len približne 20 % celkového počtu príslušníkov polície. Pokiaľ ide o ženy v riadiacich

funkciách v Policajnom zbore, GRECO poznamenáva, že hoci sa táto úroveň v posledných rokoch pomaly zvyšuje, zostáva pomerne nízka, približne na úrovni 14 %, aj keď treba privítať, že po prvýkrát bola vymenovaná viceprezidentka Policajného zboru. GRECO preto zastáva názor, že je potrebné pokračovať v úsilí nielen o aktívne zvýšenie počtu žien prijatých do zamestnania, ale aj o tých na riadiacich pozíciách, čo by si vyžadovalo vyhodnotenie prekážok, ktoré by im mohli brániť v kariére. To by sa malo zohľadniť v prebiehajúcej práci na nariadení Ministerstva vnútra SR o zásadách kariérneho postupu príslušníka Policajného zboru, výberovom konaní a výbere v Policajnom zbore. Skupina GRECO preto v tejto fáze považuje požiadavky tohto odporúčania za čiastočne splnené.

63. GRECO konštatuje, že odporúčanie xv bolo čiastočne splnené.

Odporúčanie xvi.

64. *GRECO odporučilo posilniť systém bezpečnostných previerok vrátane zabezpečenia zavedenia a vykonávania kontrol integrity v pravidelných intervaloch počas kariérneho rastu policajtov v závislosti od miery ich vystavenia korupčným rizikám a požadovaných úrovni bezpečnosti.*
65. Slovenské orgány uvádzajú, že na vykonanie tohto odporúčania je potrebné prijať legislatívne opatrenia, ktorými sa stanoví povinnosť príslušníka PZ hlásiť osobnému úradu všetky osobné udalosti, ktoré by mohli ovplyvniť jeho finančnú situáciu, čo sa považuje za základný predpoklad pre zavedenie pravidelnej kontroly integrity príslušníkov PZ v závislosti od rozsahu, v akom sú vystavení riziku korupcie. V súčasnosti sa táto úloha vykonáva podaním každoročného majetkového priznania a jeho vyhodnotením príslušným nadriadeným. Okrem toho, príslušníci PZ pravidelne prechádzajú bezpečnostnou previerkou podľa úrovne bezpečnostnej previerky vyžadovanej podľa zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ochrane utajovaných skutočností“). Pri výkone povolenia sa skúmajú morálne a etické kritériá, ako aj majetkové prírastky, kontakty s tretími osobami atď.
66. Slovenské orgány tvrdia, že na častejšie vykonávanie bezpečnostných previerok u osôb s vyšším rizikom korupcie je potrebné zmeniť a doplniť zákon o utajovaných skutočnostiach. V súčasnosti prebieha legislatívny proces na navrhnutie zmien a doplnení zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície v znení neskorších predpisov. Návrh definuje ako základnú povinnosť všetkých príslušníkov PZ podstúpiť psychologicko-fyziologické overenie pravdivosti (prostredníctvom polygrafu) s cieľom odhaliť dôveryhodnosť uchádzača. Podľa orgánov je pomocou týchto prostriedkov možné zistiť, či uchádzač počas procesu náboru hovorí pravdu o takých skutočnostiach, ako je konzumácia psychotropných, omamných alebo iných návykových látok, alebo či je možné overiť, či existujú prekážky brániace zaručeniu riadneho výkonu štátnej služby. Takéto overovanie pravdivosti sa môže vykonať len so súhlasom uchádzača.

67. GRECO poznamenáva, že sa pripravujú legislatívne zmeny s cieľom zaviesť požiadavku, aby príslušníci polície deklarovali zmeny v svojej osobnej situácii. To by predstavovalo pozitívny vývoj smerom k dosiahnutiu cieľa tohto odporúčania. Účelom tohto odporúčania však bolo zaviesť pravidelné proaktívne kontroly týchto osobných okolností (hodnotiaca správa, body 193 – 194, ktorá sa líši od povinnosti príslušníkov PZ oznamovať zmeny vo svojej situácii a znamená, že kontroly by sa mali vykonávať spontánne, bez ohľadu na to, či bolo podané nové priznanie, najmä v rizikových oblastiach.
68. GRECO v tejto súvislosti poznamenáva, že hoci každoročné kontroly majetku príslušníkov PZ môžu byť ukazovateľom, ak majú byť bezpečnostné previerky dôsledné, mali by sa rozšíriť tak, aby sa odhalili dôvody, prečo sa príslušníci PZ stali zraniteľnejšími voči korupcii, berúc do úvahy sektor, v ktorom pracujú (hodnotiaca správa, bod 193). Mal by ho vykonávať vyškolený personál mimo priamej hierarchie velenia (hodnotiaca správa, bod 194). Skupina GRECO sa domnieva, že súčasná reforma systému by mala tieto prvky zohľadniť s cieľom zabezpečiť, aby boli pravidelné bezpečnostné previerky účinné, vzhľadom na nízku dôveru verejnosti v políciu a obvinenia z vplyvu zločineckých sietí, ktoré vyšli najavo v posledných rokoch. Splnenie tohto odporúčania si vyžaduje ďalšie zásadné úvahy, ako aj konkrétne opatrenia a výsledky, pokiaľ ide o právne predpisy a prax. Z uvedeného vyplýva, že odporúčanie nebolo splnené, ani len čiastočne.
69. GRECO konštatuje, že odporúčanie xvi splnené nebolo.

Odporúčanie xvii.

70. *GRECO odporučilo vypracovať usmernenie, ktoré by stanovilo štandardy pre policajtov v oblasti výkonu iných činností, a zaviesť účinné postupy na kontrolu všetkých iných činností, ktoré príslušníci PZ vykonávajú.*
71. Slovenské orgány uvádzajú, že splnenie tohto odporúčania si vyžaduje novelizáciu zákona o štátnej službe, ktorá v súčasnosti prebieha. V navrhovanej novele sa navrhuje uložiť príslušníkom PZ oznamovať osobnému úradu akúkoľvek činnosť vykonávanú popri ich pracovných povinnostiach v Policajnom zbore. Požiadavky, ktoré musia príslušníci PZ dodržiavať pri vykonávaní legálnej externej platenej činnosti, je potrebné doplniť. Tieto požiadavky majú umožniť osobnému úradu posúdiť možné konflikty záujmov s činnosťou, ktorú príslušník vykonáva v rámci svojej funkcie. Navrhuje sa tiež, aby mal nadriadený možnosť neschváliť externú činnosť, ak by to malo negatívny vplyv na výkon profesionálnej služby príslušníka PZ. Navrhovaný zákon o štátnej službe má špecifikovať právne predpisy týkajúce sa činností politickej povahy, najmä pokiaľ ide o kandidatúru príslušníka policajného zboru na kandidátke politickej strany alebo hnutia.
72. GRECO uvádza, že v súčasnosti sa pracuje na legislatívnych zmenách s cieľom vytvoriť rámec na nahlasovanie a kontrolu vedľajších činností príslušníkov PZ. Podľa hodnotiacej správy si počet výnimiek zo zákazu vedľajších činností vyžadoval jasné usmernenie a kontrolu (bod 210). Skupina GRECO sa domnieva, že by sa to malo v plnej miere zohľadniť v rámci súčasných legislatívnych zmien a sprievodných opatrení. Je príliš skoro

na to, aby skupina GRECO považovala toto odporúčanie za čiastočne splnené v tejto rannej fáze.

73. GRECO konštatuje, že odporúčanie xvii splnené nebolo.

Odporúčanie xviii.

74. *GRECO odporučilo prijať pravidlá pre zabezpečenie transparentnosti a obmedzenie rizík konfliktu záujmov v situáciách odchodu príslušníkov Policajného zboru do zamestnania v iných odvetviach či sektoroch.*

75. Slovenské orgány uvádzajú, že sa vykonala analýza na základe súčasných poznatkov získaných v procese identifikácie rizika korupcie na jednotlivých pracovných pozíciách a úrovne týchto rizík zistených v rámci činnosti rezortnej protikorupčnej skupiny. Po druhé, legislatíva má byť prispôbená na základe zistení analýzy. Orgány zatiaľ uvádzajú, že zatiaľ nie sú k dispozícii komplexné výsledky a prebieha analýza foriem identifikovaných rizík zo strany rezortného koordinátora boja proti korupcii. Podľa orgánov, keďže v súčasnosti neexistujú žiadne obmedzenia pre bývalých členov PZ vykonávajúcich zárobkovú činnosť po skončení zamestnaneckého pomeru v zbere, posúdenie toho, či by boli obmedzenia legitímne, si vyžaduje ďalšiu odbornú diskusiu.

76. GRECO berie na vedomie, že prebieha proces úvah ohľadom možnosti vzniku konfliktu záujmov v situáciách, keď príslušník opustí Policajný zbor, aby pracoval v iných oblastiach. Vzhľadom na počiatočné štádium tohto procesu úvah však GRECO nemôže považovať požiadavky tohto odporúčania za čiastočne splnené.

77. GRECO konštatuje, že odporúčanie xviii splnené nebolo.

Odporúčanie xix.

78. *GRECO odporučilo posilniť systém kontroly majetkových priznaní policajtov vrátane zabezpečenia výkonu ich kontroly mimo hierarchie velenia, ako aj vedenie štatistiky o sankciách.*

79. Slovenské orgány uvádzajú, že plnenie tohto odporúčania súvisí s úlohou č. 9 uznesenia vlády č. 426 zo 4. septembra 2019, t. j. vykonať analýzu súčasného systému majetkových priznaní a predložiť návrh na zvýšenie jeho efektívnosti. Pokiaľ ide o prebiehajúci legislatívny proces týkajúci sa novelizovaného zákona o štátnej službe, návrh má špecifikovať ustanovenia o majetkových priznaniach príslušníka polície, t. j. uviesť majetok, ktorý používa policajt, a nie len ten, ktorý vlastní. Okrem toho sa navrhuje, aby sa v majetkovom priznaní uložila povinnosť deklarovať ročný príjem z podnikania spolu s príjmami pochádzajúcimi zo schválených vedľajších činností. Slovenské orgány sa domnievajú, že prostredníctvom priznania majetku, ktorý policajt vlastní a užíva, vrátane priznania príjmov z iných činností, by existovali dostatočné prvky na preukázanie zákonnosti ich príjmov.

80. Skupina GRECO berie na vedomie prebiehajúci proces úvah o tom, ako posilniť systém majetkových priznaní. Je príliš skoro na to, aby sa k nemu vyjadřila, keďže tento proces je stále v počiatočných štádiách. V tomto odporúčaní sa zdôrazňuje potreba posilniť systém kontroly. V hodnotiacej správe sa zdôrazňuje, že personál vykonávajúci kontroly by mal byť primerane vyškolený a že kontroly by mali byť mimo služby, v ktorej pracuje príslušník polície (bod 223). Okrem toho by mala existovať možnosť kombinovať informácie z iných verejných záznamov – napríklad registrov nehnuteľností, motorových vozidiel a daňových orgánov – a možnosť vykonať kontroly na mieste s cieľom overiť získané informácie (bod 223). Skupina GRECO sa domnieva, že tieto aspekty by mali byť súčasťou súčasného procesu úvah. V súčasnosti je preto príliš skoro na to, aby bolo možné požiadavky tohto odporúčania považovať za splnené, čo i len čiastočne.
81. GRECO konštatuje, že odporúčanie xix splnené nebolo.

Odporúčanie xx.

82. *GRECO odporučilo ďalej posilniť poistky mechanizmu vybavovania sťažností s cieľom zaručiť, že vyšetrovania sťažností na zneužívanie policajných právomocí budú nestranné, a budú tak aj vnímané, zabezpečením dostatočnej miery transparentnosti smerom k verejnosti.*
83. Slovenské orgány uvádzajú, že v záujme posilnenia nezávislosti bol zriadený Úrad inšpekčnej služby (ÚIS).³ Vymenovanie riaditeľa ÚIS sa uskutočňuje na základe výberového konania po verejnom vypočutí Výborom pre obranu a bezpečnosť Národnej rady SR (parlamentu). Riadenie a prevádzka ÚIS spočíva na jeho riaditeľovi, ktorý sa zodpovedá vláde, čo podľa orgánov posilňuje nezávislosť riaditeľa. Riaditeľ ÚIS nemá právomoc zasahovať do vyšetrovania trestných vecí.
84. ÚIS rieši prípady proti policajtom buď v trestnom konaní, alebo v konaní o sťažnosti. Pokiaľ ide o trestné právo, ÚIS vyšetroje prípady proti policajtom, ak existuje podozrenie zo spáchania trestného činu. Nezávislosť pri vyšetrovaní trestných vecí v rámci právomoci ÚIS spočíva v nezávislom procesnom postavení vyšetrovateľa Policajného zboru pôsobiaceho v ÚIS. Celý priebeh trestného konania, od začiatku až do rozhodnutia, monitoruje dozorujúci prokurátor príslušnej krajskej prokuratúry alebo špeciálnej prokuratúry. Každé rozhodnutie vyšetrovateľa Policajného zboru pôsobiaceho v ÚIS musí následne posúdiť dozorový prokurátor.
85. Na začiatku roka 2021 sa na stretnutí zástupcov ÚIS, ministerstva spravodlivosti a Kancelárie verejného ochrancu práv posúdila možnosť, aby verejný ochranca práv v rámci vyšetrovania vedeného ÚIS proti príslušníkovi polície mohol predložiť návrh na doplnenie vyšetrovania, ktorý by musel vyšetrovateľ posúdiť a jeho zamietnutie odôvodniť. Jedným zo záverov rokovania bolo, že do tohto procesu sa musí zahrnúť zástupca generálnej prokuratúry. Zúčastnené orgány budú túto možnosť ďalej skúmať.

³ Zákon č. 6/2019 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 171/1993 Z. z. o Policajnom zbore v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony.

86. Postup prešetrovania sťažností sa týka podnetov proti policajtom, ktorí svojím konaním údajne porušili zákon alebo vnútorné predpisy ministerstva vnútra, ktoré v závislosti od závažnosti a povahy porušenia nemôžu orgány činné v trestnom konaní kontrolovať. Porušenia sa vyšetrojú v oblasti vnútornej kontroly, finančnej kontroly, ochrany osobných údajov a vybavovania sťažností, ktoré vykonáva inšpekčný orgán ÚIS. Vyšetrovanie zneužitia právomocí policajtov a sťažností na ich konanie preto vykonáva orgán nezávislý od štruktúr Policajného zboru. ÚIS poskytuje verejnosti informácie o svojej činnosti prostredníctvom pravidelných správ o trestnej činnosti príslušníkov Policajného zboru a vybavovania sťažností.
87. GRECO uvádza, že mechanizmus prešetrovania sťažností zostáva rovnaký ako mechanizmus opísaný v hodnotiacej správe, keďže ÚIS už bol zriadený. Podľa hodnotiacej správy, hoci sú inšpekčné služby technicky nezávislé od Policajného zboru, čo je pozitívne, viacerí partneri uviedli, že nedostatok vnímanej nezávislosti poškodil spôsob, akým verejnosť vníma systém vybavovania sťažností (bod 231). V dôsledku toho, s cieľom zvýšiť dôveru verejnosti v políciu a vyhnúť sa súčasnému vnímaniu „polície, ktorá vyšetroje políciu“, by orgány mali posilniť záruky na zabezpečenie toho, aby boli vyšetrovania skutočne nestranné a verejnosť ich vnímala ako dostatočne transparentné (bod 231). Z uvedeného dôvodu GRECO považuje za pozitívne, že prebiehajú diskusie s verejným ochrancom práv o jeho zapojení do procesu vyšetrovania údajných pochybení členov Policajného zboru. Tento proces však bol len iniciovaný a preto je príliš skoro na to, aby sa odporúčanie považovalo za čiastočne splnené.
88. GRECO konštatuje, že odporúčanie xx splnené nebolo.

Odporúčanie xxi.

89. *GRECO odporučilo (i) zlepšiť účinnosť ochrany oznamovateľov protispoločenskej činnosti z hľadiska vybavovania ich oznámení, najmä pokiaľ ide o zabezpečenie nezávislosti a autonómie orgánu vybavujúceho oznámenia, a (ii) zabezpečiť pravidelné vzdelávanie a poskytovanie informácií policajtom o opatreniach na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti.*
90. Slovenské orgány v súvislosti s časťou i) odporúčania uvádzajú, že záruka účinnosti vyšetrovania oznámenej protispoločenskej činnosti (oznámenie) závisí najmä od nestrannosti zodpovednej osoby vedúcej vyšetrovanie a od jej odborných znalostí v oblasti vnútornej kontroly, finančnej kontroly, ochrany osobných údajov, vybavovania sťažností a vybavovania petícií. Podľa slovenských orgánov sa preto ÚIS, ako nezávislý a samostatný odborný orgán v rámci právomoci ministerstva vnútra, môže považovať za takýto zodpovedný orgán. ÚIS eviduje a prešetruje predmetné oznámenia v rámci vnútorného systému kontrol oznámení podľa zákona č. 54/2019 Z. z. o ochrane oznamovateľov protispoločenskej a o zmene a doplnení niektorých zákonov. V nariadení Ministerstva vnútra Slovenskej republiky č. 99/2019 o vnútornom systéme vybavovania oznámení o protispoločenskej činnosti sa stanovujú podrobnosti týkajúce sa podávania, preverovania, evidencie, objasňovania okolností prípadu a spracúvania osobných údajov. Pokiaľ ide o anonymné oznámenia, môžu sa podávať e-mailom alebo písomne na ÚIS. Pokiaľ ide o ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti, ak sa

zodpovedná osoba oboznámi s obsahom oznámenia, musia zachovať mlčanlivosť o totožnosti oznamovateľa. Oznamovatelia majú právo požiadať o ochranu ústne alebo písomne (pri podaní trestného oznámenia prokurátorovi alebo polícii). Ochranu poskytuje prokurátor, ktorý najprv overí, či sú splnené podmienky.

91. Pokiaľ ide o časť ii) odporúčania, odbor prevencie kriminality kancelárie ministra vnútra v spolupráci s Úradom vlády SR a ÚIS zabezpečuje online odbornú prípravu zameranú na oznamovanie korupcie a ochranu oznamovateľov korupcie. Cieľom je zvýšiť informovanosť zamestnancov o týchto otázkach a postupne vzdelávať všetkých zamestnancov ministerstva vnútra. Podobne aj zamestnanci zapojení do národného projektu „Zlepšenie prístupu obetí trestných činov k službám a vytvorenie kontaktných bodov pre obeť“ boli vyškolení, aby poskytovali informácie o týchto otázkach prostredníctvom informačných kancelárií pre obeť trestných činov. Okrem toho boli vypracované poradenské materiály s cieľom zvýšiť informovanosť zamestnancov ministerstva vnútra; sú prístupné na internetovej stránke ministerstva a boli distribuované všetkým zamestnancom e-mailom. Kurzy o oznamovaní korupcie a ochrane oznamovateľov korupcie sa organizujú pre všetkých zamestnancov ministerstva vnútra a od 28. januára 2021 sa uskutočnilo deväť takýchto kurzov. Z 518 účastníkov týchto kurzov bolo 80 členov Policajného zboru.
92. GRECO v súvislosti s časťou i) odporúčania uvádza, že ÚIS bol poverený vybavovaním oznámení od oznamovateľov z radov polície. V hodnotiacej správe sa zdôraznilo, že úloha oznamovateľov je kľúčová, keďže korupcia sa považuje za vysoko latentný jav v zbore (bod 238). Vzhľadom na to sa mala posúdiť možnosť, aby oznamovatelia z radov Policajného zboru mohli podávať oznámenia nezávislému orgánu. GRECO poznamenáva, že táto úloha bola zverená ÚIS, ktorý nie je nezávislým orgánom, keďže sa zodpovedá ministerstvu vnútra – rovnako ako Policajný zbor – ale autonómnym orgánom, keďže nie je súčasťou Policajného zboru. Vzhľadom na úroveň korupcie by skupina GRECO považovala za užitočné zveriť túto úlohu externému nezávislému orgánu, ako je Úrad na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti, s cieľom ďalej podporovať oznamovanie pochybení zo strany polície. Doposiaľ neboli podané žiadne oznámenia predchádzajúcemu kompetentnému orgánu a skupina GRECO by chcela mať k dispozícii štatistické údaje, ktoré by preukazovali, že táto štrukturálna zmena postačovala na stimulovanie podávania oznámení. GRECO takisto považuje za užitočné preskúmať, ako posilniť ochranu oznamovateľov a ich anonymitu pred políciou vzhľadom na osobitné riziko pre oznamovateľov z radov polície v kontexte opísanom v hodnotiacej správe (pozri napríklad bod 162).
93. Pokiaľ ide o časť ii) odporúčania, skupina GRECO uvádza, že v rámci Policajného zboru sa zorganizovala online odborná príprava o oznamovaní korupcie a ochrane oznamovateľov korupcie. Niektoré kontaktné miesta boli vyškolené, aby boli schopné poskytovať poradenstvo, a vypracoval sa usmerňujúci materiál, ktorý bol distribuovaný všetkým členom Policajného zboru. GRECO víta pravidelné organizovanie kurzov na ochranu oznamovateľov protispoločenskej činnosti od začiatku roka, konštatuje však, že doteraz sa na nich zúčastnilo len 80 príslušníkov Policajného zboru, pričom sa domnieva, že by účasť na nich mala byť povinná.

94. GRECO konštatuje, že odporúčanie xxi bolo splnené čiastočne.

III. ZÁVERY

95. **Vzhľadom na uvedené, skupina GRECO dospela k záveru, že Slovenská republika splnila uspokojivo dve z dvadsiatich odporúčaní uvedených v piatej hodnotiacej správe.** Z ostatných odporúčaní boli tri splnené čiastočne a šesť odporúčaní splnených nebolo.
96. Konkrétnejšie, odporúčania xi a xiii boli splnené uspokojivo, odporúčania xiv, xv a xxi boli splnené čiastočne a odporúčania i až x, xii a xvi až xx splnené neboli.
97. Pokiaľ ide o najvyššie výkonné funkcie, hoci sa nedosiahol žiadny hmatateľný pokrok, pripravuje sa revidovaný národný protikorupčný program, ktorého cieľom je výslovne zohľadniť odporúčania skupiny GRECO. Skupina GRECO môže len nabádať slovenské orgány, aby pokračovali v tomto procese s cieľom dosiahnuť súlad s jej odporúčaniami.
98. Pokiaľ ide o orgány presadzovania práva, dosiahol sa pokrok, najmä pokiaľ ide o identifikáciu rizík, mechanizmus ich posudzovania a opatrenia, ktoré sa majú prijať na ich riešenie. Okrem toho sa v Akčnom pláne boja proti korupcii v Policajnom zbore formulujú osobitné opatrenia, ktoré sa majú prijať v stanovenom časovom rámci. Aj keď práce na revidovaní Etického kódexu príslušníkov Policajného zdroju započali, sú len v rannom štádiu. Proces vzdelávania pokračoval, avšak revidovaný Etický kódex doplnený praktickými usmerneniami by mal tvoriť základ prvotného aj priebežného odborného vzdelávania. V súčasnosti sa posudzujú možnosti zahrnutia verejného ochrancu práv do disciplinárnych konaní vedených Úradom inšpekčnej služby, čo by mohlo byť pozitívnym krokom na posilnenie vnímanej nezávislosti a transparentnosti vnútorných vyšetrovaní. Celkovo bolo iniciovaných niekoľko krokov, ale je potrebné prijať aj následné kroky na zabezpečenie súladu s požiadavkami odporúčaní skupiny GRECO.
99. Vzhľadom na uvedené, skupina GRECO konštatuje, že na preukázanie prijateľnej úrovne súladu s odporúčaniami v priebehu nasledujúcich 18 mesiacov je potrebný ďalší pokrok. Skupina GRECO v súlade s článkom 31 revidovaného písm. a) ods. 8.2 svojho rokovacieho poriadku vyzýva vedúceho delegácie Slovenskej republiky, aby do 31. marca 2023 predložil doplňujúce informácie týkajúce sa plnenia doposiaľ nesplnených odporúčaní i až x, xii a xiv až xxi.
100. Skupina GRECO napokon vyzýva orgány Slovenskej republiky, aby čo najskôr povolili uverejnenie správy, preložili ju do štátneho jazyka a preklad správy uverejnili.